

РЕШЕНИЕ

№ 3919

гр. София, 05.03.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ РАЙОНЕН СЪД, 45 СЪСТАВ, в публично заседание на деветнадесети декември през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: ГЕРГАНА К. Г.ЕВА

при участието на секретаря СИЛВИЯ К. З.А
като разгледа докладваното от ГЕРГАНА К. Г.ЕВА Гражданско дело № 20221110169892 по описа за 2022 година

Производството е образувано по предявени от Г. А. Д. срещу /ФИРМА/ обективно кумулативно съединени иски: установителни иски с правно основание чл.26, ал.1, предл. 1 ЗЗД /противоречие със закона/, в условията на евентуалност предл. 3 /противоречие с добрите нрави/, в условията на евентуалност чл. 26, ал. 2, предл. 5 ЗЗД /липса на основание – на длъжника не се предоставя услуга/ за прогласяване нищожност на договор за предоставяне на поръчителство № *****, сключен между ищеца и ответника, съединени с осъдителен иск с правно основание чл. 55, ал. 1, пр. 1 ЗЗД, за сумата от 158,64 лв., като платено при начална липса на основание по договор за предоставяне на поръчителство № *****, ведно със законната лихва от датата на исковата молба - 22.12.2022 г. до окончателното изплащане на вземането.

Ищецът извежда съдебно предявените субективни права при твърденията, че на 12.05.2022 г. е сключил договор за паричен заем № ***** с /ФИРМА/ в размер на 500,00 лв., при определена седмична вноска и без посочен лихвен процент. Сочи се, че в чл. 4 от твърдения договор било уговорено лично обезпечение с две физически лица, поръчители или банкова гаранция в полза на институцията, отпуснала кредита. Посочва още, че на същата дата бил сключен договор за предоставяне на гаранция № *****, чрез който /ФИРМА/ е поело задълженията да обезпечи пред /ФИРМА/ задълженията на ищеца. Твърди, че по силата на процесния договор, ищецът следвало да предоставя дължимите парични суми на /ФИРМА/, упълномощено от /ФИРМА/ да събира същите. Твърди се, че съгласно чл. 3 ал. 1 от договора за поръчителство, възнаграждението се дължи в полза на поръчителя /ФИРМА/, като /ФИРМА/ било единствено овластено да приеме плащане. Предвид това, именно ответникът бил материално легитимиран да отговоря по

процесната претенция. Твърди, че погасил изцяло сумата по сключения договор заем, в това число и задължението по договора за поръчителство. Излагат се аргументи, че не е налично сключено валидно правоотношение за потребителски кредит. Навежда множество доводи за нищожност. Позовава се на Решение № 7 от 28.04.2020 г. по т.д. 562/2017 г. на Върховен касационен съд, 2-ро търг. отделение в подкрепа на доводите за нищожност на твърдения договор, както и Решение № 165/02.12.2016 г. На ВКС по т.д. 1777/2015 г., I т.д., ТК по отношение на принципа на добросъвестност и справедливост.

В срока по чл. 131 ГПК ответникът представя отговор на исковата молба, с който оспорва исковете като недопустими и неоснователни. Твърди, че ищцовата страна е предявявал няколкократно искове за едно и също нещо, посредством различни начини на защита, с цел да се обогати с допълнителни разноски за сметка на ответника. Счита, че искането за съединяването на установителния иск с осъдителни искове е недопустимо, поради идентичност на предмета на спора, като излага подробни доводи за това. Позовава се на множество съдебни решения на Върховния касационен съд във връзка с недопустимостта на кумулативно предявяване на осъдителен и установителен иск. Твърди че процесуалният представител на ищеца цели да се обогати с допълнителни разноски по всеки иск за сметка на ищеца и ответника и действията му представляват злоупотреба с правото. Излага доводи за неоснователност на исковата претенция. Излага доводи, че е налице превратно упражняване на права. Сочи, че ищцовата страна размества доказателствената тежест в процеса, поради липсата на процесния договор като приложение в доказателствата. Излага подробни твърдения по неоснователността на претенцията на ищеца по отношение на нищожността на договора за поръчителство. Моли исковете да бъдат отхвърлени като неоснователни и недоказани.

От третото лице – помагач - /ФИРМА/, конституирано като такова на страната на ищеца с определение на съда от 14.09.2023г., не е постъпило становище по делото.

В съдебно заседание, ищецът Г. А. Д., редовно призован, не се явява, не се представлява. С молба с вх. № 362719/18.12.2023г. поддържа исковата молба и моли за уважаване на исковете.

В съдебно заседание, ответникът /ФИРМА/, редовно призован, не се представлява.

В съдебно заседание третото лице – помагач, конституирано на страната на ищеца – /ФИРМА/, редовно призовано, не изпраща представител.

Съдът, като прецени доводите на страните и като обсъди събраните по делото доказателства поотделно и в тяхната съвкупност на основание чл. 235, ал.2 от ГПК, и по свое вътрешно убеждение на основание чл. 12 от ГПК, приема за установено от фактическа страна следното:

Видно е от приетия по делото Договор за паричен заем № *****/12.05.2022 г., сключен между "/ФИРМА/" ** и Г. А. Д., че на последния е предоставен кредит в размер на 500 лева, със задължението да върне заемната сума на 12 седмични вноски, всяка в размер на 43,78 лева. Не е спорно също така между страните, че в чл. 4 от договора е уговорено

ищецът да обезпечи договора с гарант, като в тази връзка между /ФИРМА/, като гарант и ищеца Г. А. Д. е сключен договор за предоставяне на поръчителство № *****, за обезпечаване вземането на "/ФИРМА/" **, като кредитор по договора за паричен заем. Видно е от приетия по делото договор за предоставяне на поръчителство, че същият е сключен на същата дата между страните, като в чл. 3, ал.1 от договора, страните договорили, че за поемане на задължението за гарантиране интересите на кредитора по договора за заем, потребителят дължи възнаграждение в размер на 158,64 лева, платимо разсрочено на вноски, всяка от които в размер на 13,22 лева.

Установява се от приетата по делото съдебно счетоводна експертиза, която съдът кредитира, като компетентно изготвена, че сумата във връзка с договора за гаранция е заплатена от ищеца на дата 16.05.2022г., като ищецът изцяло е погасил и задължението си по договора за паричен заем, а именно на дата 16.05.2022г. е заплатена сумата за главница в размер на 500,00 лева, както и лихва в размер на 25,36 лева.

Въз основа на изложената фактическа обстановка и съобразявайки становището на страните, съдът достигна до следните правни изводи:

По иска с правно основание чл. 26, ал.1, пред.1 от ЗЗД за прогласяване нищожността на договор за предоставяне на гаранция № ***** от 12.05.2022г.

В случая, от представеният договор за гаранция/поръчителство между ответника и Г. А. Д. не се внася яснота относно правната му природа. Ако се приеме, че намерението е било поръчителство, то липсва най-важният елемент на такова обезпечение уреден в чл. 138 и сл. от ЗЗД - договор между "/ФИРМА/" **** и "/ФИРМА/" **, т. к. според ЗЗД договорът за поръчителство е договор между кредитора и поръчителя, а не, както в случая - между длъжника и поръчителя. Единствено при такъв договор, а и при доказателства за плащане от страна на поръчителя, той би имал обратен иск за платеното по чл. 143 от ЗЗД и би встъпил в правата на кредитора по чл. 146 от ЗЗД. В тази връзка въпреки, че са приети по делото два договора, следва да се приеме, че между договора за заем и договора за предоставяне на поръчителство е налице функционална връзка, тъй като в чл. 3, ал.3 от договора е налице уговорка, че дължимата сума за възнаграждение следва да се заплаща от ищеца като част от седмичната погасителна вноска по договора, поради което съдът приема, че по отношение преценката относно действителността на договора за предоставяне на поръчителство следва да намерят приложение общите правила по ЗЗД, ЗПК и ЗЗП, тъй като ищецът е физическо лице и като такова е потребител по смисъла на §13, т.1 от ДР на ЗЗП.

В разпоредбата на чл. 3, ал. 3 от процесния договор за предоставяне на поръчителство е предвидено, че уговореното възнаграждение, дължимо от ищеца в месечен размер от по 158,64 лева, не постъпва в патримониума на ответника, а е уговорено като част от погасителната вноска, която заемателят следва да заплати на заемотателя /ФИРМА/. Съдът счита, че уговореното в чл. 3 от договора за предоставяне на поръчителство задължение за заплащане на възнаграждение не поражда права и задължения за страните, тъй като е сключен при противоречие в закона и води до неговата нищожност. С оглед изложените съображения съдът следва да обоснове извод, че чрез сключването на този договор за

предоставяне на поръчителство се цели заобикаляне на нормата на чл. 19, ал. 4 ЗПК и договора е сключен в противоречие с тази норма, доколкото в договора за предоставяне на поръчителство се уговаря възнаграждение, което впоследствие ще бъде изплатено като печалба на /ФИРМА/. По този начин се цели едно допълнително оскъпяване на договора за заем, допълнително възнаграждение за заемотателя, което е уговорено по друго правоотношение в противоречие с разпоредбата на чл. 19, ал. 4 ЗПК, която предвижда, че ГПР не може да бъде по-висок от пет пъти размера на законната лихва по просрочени задължения в левове и във валута, определена с ПМС. В самия договор за потребителски заем е посочено, че размерът на ГПР възлиза на 49,14%, но експертизата не дава ясен отговор на въпроса какъв е размера на ГПР при включено в него и на възнаграждението по договора за поръчителство и не става ясно дали в ГПР е включено и възнаграждението за предоставеното поръчителство, Процесният договор противоречи и на нормата на чл. 33, ал. 1 и ал. 2 ЗПК, с което се цели забранена от закона цел - въвеждане на допълнителни плащания, чиято дължимост е свързана с хипотеза на забава на длъжника. Така сключеният договор за предоставяне на поръчителство противоречи на закона. От договора за потребителски заем е видно, че предоставянето на поръчителство е предпоставка за сключването му, а от начина на изпълнение на задължението по сключения договор за поръчителство е видно, че то се заплаща заедно със следващата погасителна вноска по заема, съобразно уговорения в договора за потребителски заем погасителен план. Нещо повече - уговорено е, че дължимото месечно възнаграждение за предоставяне на поръчителство в размер на 13,22 лева следва да се заплати на падежа, посочен в погасителния план по договора за заем и същото следва да бъде заплатено в полза на /ФИРМА/. Видно от данните по делото на длъжника е отпуснат кредит в размер на 500,00 лева, а е уговорено възнаграждение за предоставяне на поръчителство е в общ размер на 158, 64 лева, което е прекомерно и по този начин е нарушен принципът на добросъвестност и справедливост.

Всичко гореизложено мотивира извод за основателност на главния иск с правно основание чл. 26, ал.1, пред.1 от 33Д, поради което за съда отпада задължението да разглежда евентуално предявените такива с правно основание чл. 26, ал.1, пред.3 от 33Д и с правно основание чл. 26, ал.1, пред.5 от 33Д.

По иска с правно основание чл. 55, ал.1, пред.1 от 33Д.

Съгласно задължителните постановки на ППВС № 1 от 28.05.1979 г. фактическият състав на иска по чл. 55, ал. 1, пр. 1 33Д изисква предаване, съответно получаване на нещо при начална липса на основание, тоест когато още при самото получаване липсва основание за преминаване на блага от имуществото на едно лице в имуществото на друго. За да бъде уважен искът по чл. 55, ал. 1, предл. 1 33Д, съдът следва да установи наличието на следните предпоставки: 1) получаването на процесната сума в размер от 158, 64 лева от обогатилото се лице – ответника, която е дадена от обеднялото лице - ищецът и 2) липса на основание за получаването, като в хипотезата на чл. 55, ал. 1, предл. 1 33Д тази липса следва да е начална, каквито са и твърденията, въведени от ищеца в настоящото производство. По отношение на

първата предпоставка съдът намира, че се установи в производството, че процесната сума е заплатена, като възнаграждение за поръчителство от ищеца. По отношение на втората предпоставка от фактическия състав на предявения иск, с оглед гореизложените подробни съображения, водещи до обоснования извод за нищожност на сключения договор за предоставяне на поръчителство, съдът счита и тази предпоставка за доказана по делото.

С оглед всички гореизложени съображения предявеният иск и с правно основание чл. 55, ал.1, пред.1 от ЗЗД е основателен и следва да бъде уважен.

При този изход на делото и на основание чл. 78, ал.1 от ГПК право на разноси се поражда в полза на ищеца. На ищеца следва да бъдат присъдени разноси за заплатената от него държавна такса в производството в размер на 100,00 лева, 400,00 лева – депозит за изслушване на експертиза, като на ищеца следва да се присъди и адвокатско възнаграждение в размер на 1000,00 лева, за реалното заплащане на което, съобразно постановките на т.1 от ТР № 6/2013г. на ОСГТК на ВКС са налице доказателства по делото. Или общо разноси в размер на 1500,00 лева.

Така мотивиран, съдът:

РЕШИ:

ОБЯВА ЗА НИЩОЖЕН Договор за предоставяне на поръчителство № ***** от 12.05.2022г., сключен между /ФИРМА/, ЕИК ***** и Г. А. Д., ЕГН *****, на основание чл. 26, ал.1, пред.1 от ЗЗД.

ОСЪЖДА /ФИРМА/“ ****, ЕИК ***** ДА ЗАПЛАТИ на Г. А. Д., ЕГН *****, сумата в размер на 158,64 лева, представляваща недължимо платена сума по Договор за предоставяне на поръчителство № *****/12.05.2022г., ведно със законната лихва върху сумата, считано от 22.12.2022г. до окончателно изплащане на сумата.

ОСЪЖДА /ФИРМА/“ ****, ЕИК ***** ДА ЗАПЛАТИ на Г. А. Д., ЕГН *****, сумата в размер на 1500,00 лева, деловодни разноси на основание чл. 78, ал.1 от ГПК.

Решението подлежи на обжалване пред Софийски градски съд в двуседмичен срок от съобщаването му на страните.

Съдия при Софийски районен съд: _____